

Justitsministeriet

Dato: 29. april 2009

Dok.: LNE40111

Sagnr.: 2009-154-0174

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AM-AQ (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg torsdag den 30. april 2009.

Samrådsspørgsmål AM:

”Ministeren bedes kommentere artiklen: ”Jeg blev tortureret, så PET kunne få oplysninger”, der blev bragt i Information den 28. februar 2009, herunder:

- *Om PET har fortalt de syriske myndigheder, at den pågældende person ankom til Syrien*
- *Om PET i den pågældende sag har udleveret billeder eller andet materiale til de syriske myndigheder*
- *Om oplysninger fra de syriske myndigheder ligger til grund for den administrative udvisning i den pågældende sag*
- *Om PET har modtaget oplysninger fra Udenrigsministeriet om, at den pågældende person har været udsat for mishandling*
- *Om PET har bedt de syriske myndigheder om ikke at løslade den pågældende person.”*

Samrådsspørgsmål AN:

”Ministeren bedes oplyse, om Danmark eller danske myndighedspersoner kan gøres strafferetligt ansvarlige, hvis PET har givet de syriske myndigheder informationer, der har ført til tilbageholdelse af en person, som siden er blevet mishandlet.”

Samrådsspørgsmål AO:

”Ministeren bedes oplyse, om danske myndigheder må modtage oplysninger fra den syriske efterretningstjeneste, hvis de har grund til at antage, at disse informationer er fremskaffet ved hjælp af tortur.”

Samrådsspørgsmål AP:

”Ministeren bedes oplyse, om regeringen mener, at menneskerettighedsforholdene i Syrien er af en sådan karakter, at de tillader samarbejde mellem PET og den syriske efterretningstjeneste.”

Samrådsspørgsmål AQ:

”Ministeren bedes oplyse, hvorfor den person, som er omtalt i Informations artikel: ”Jeg blev tortureret, så PET kunne få oplysninger” af den 28. februar 2009, opfattes som en trussel mod Danmarks sikkerhed.”

Svar:**[Indledning]**

1. Det kommer næppe som en overraskelse, at jeg ikke i denne sammenhæng kan besvare spørgsmål vedrørende PET's samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere i en konkret sag. Af principielle grunde kan jeg derfor hverken be- eller afkræfte de antagelser, som er gengivet i den omtalte artikel.

Jeg håber derfor, at Retsudvalget vil have forståelse for, at min besvarelse her i dag bliver holdt på det forholdsvis overordnede plan.

Med det forbehold, at jeg som nævnt ikke kan besvare spørgsmål til den konkrete sag, vil jeg naturligvis forsøge at redegøre så fyldestgørende som muligt for de mere generelle problemstillinger, som spørgsmålene aktualiserer.

2. For godt et år siden havde min forgænger lejlighed til at besvare en stribe samrådsspørgsmål her i Retsudvalget bl.a. om PET's samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere.

Og der er også afgivet et større antal skriftlige besvarelser om de forskellige spørgsmål, der aktualiseres af Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med udenlandske efterretningstjenester.

Udvalget må derfor bære over med, at min besvarelse her i dag nok i vidt omfang vil have karakter af en opsummering af disse tidligere besvarelser.

[PET' samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere]

3. Som bekendt har terrorhandlinger mod den vestlige verden – og terrortruslen mod Danmark – i de senere år understreget behovet for et tæt og intensiveret internationalt samarbejde om bekæmpelsen af terrorisme.

Det gælder også behovet for et samarbejde med lande, som PET ikke tidligere har samarbejdet med.

Og PET er selvsagt meget opmærksom på, at dette samarbejde stiller nogle særlige krav til efterretningstjenesten.

Derfor vil jeg også gerne starte med at slå fast, at der ikke skal herske nogen tvivl om, at PET's samarbejde med

udenlandske samarbejdspartnere foregår i overensstemmelse med dansk og international ret.

4. Når vi taler om udveksling af personfølsomme oplysninger, indebærer dette bl.a., at reglerne om tavshedspligt i straffelovens § 152 og forvaltningslovens § 27 samt principperne om videregivelse af oplysninger i forvaltningslovens § 28 finder anvendelse.

Straffelovens § 152 forbyder uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger. Det er nærmere reguleret i forvaltningslovens § 27, hvilke oplysninger der kan karakteriseres som fortrolige. Dette gælder bl.a. oplysninger om enkeltpersoners personlige forhold.

Det beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om videregivelse af personfølsomme oplysninger er berettiget.

Ved vurderingen af, om videregivelse af personfølsomme oplysninger til en udenlandsk myndighed vil være berettiget, vil forholdene i modtagerlandet kunne tillægges betydning, herunder hvordan de fortrolige oplysninger må antages at blive anvendt i det pågældende land.

Der må også lægges vægt på, hvilken karakter de pågældende oplysninger har – herunder risikoen for at oplysningerne eventuelt misbruges.

Hvis den helt ekstraordinære situation skulle opstå, at der er grundlag for at antage, at personfølsomme oplysninger skal danne grundlag for anvendelse af tortur eller anden nedværdigende eller umenneskelig behandling i et andet land, vil det naturligvis ikke være berettiget for danske myndigheder at videregive oplysningerne.

Overtrædelse af bestemmelserne om tavshedspligt i forvaltningsloven og straffeloven vil kunne medføre strafansvar.

5. For yderligere at sikre, at udveksling af personfølsomme oplysninger sker i overensstemmelse med disse regler, har PET fastsat interne retningslinjer for videregivelsen af oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere.

Disse retningslinjer indebærer bl.a., at den juridiske chef i PET eller dennes stedfortræder skal godkende videregivelsen af personfølsomme oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere.

Det er i øvrigt almindelig praksis i PET, at man ved videregivelse af oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere udtrykkeligt anfører, at oplysningerne kun må anvendes til efterretningsmæssig brug – og at de ikke uden samtykke fra PET må videregives til andre myndigheder, herunder myndigheder i tredjelande.

Og jeg skal understrege igen, at hvis den helt ekstraordinære situation skulle opstå, at der er grundlag for at anta-

ge, at personfølsomme oplysninger skal danne grundlag for anvendelse af tortur eller anden nedværdigende eller umenneskelig behandling i et andet land, vil det naturligvis ikke være berettiget at videregive oplysningerne.

[Anvendelse af oplysninger fra tortur]

6. Hvad angår spørgsmålet om anvendelse af oplysninger, der er modtaget fra udenlandske myndigheder, og som kan antages at være tilvejebragt ved hjælp af tortur – så vil jeg starte med at slå fast, at jeg naturligvis på det skarpeste tager afstand fra enhver form for tortur.

Det siger sig selv.

Og det gælder naturligvis også i relation til oplysninger tilvejebragt af udenlandske myndigheder.

7. Som sagt foregår PET's samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere i overensstemmelse med dansk og international ret.

Det indebærer bl.a., at PET ikke vil anmode en udenlandsk samarbejdspartner om oplysninger, hvis tjenesten i en konkret situation vurderer, at en person derved vil blive udsat for tortur.

Når dét er sagt, vil jeg gerne understrege det, som min forgænger tidligere har redegjort for i bl.a. flere folketingsbesvarelser:

Nemlig at oplysninger, der er fremkommet under tortur, ikke vil kunne anvendes som bevis under en retssag ved en dansk domstol – medmindre, der er tale om en straffesag mod en person, der er tiltalt for at være ansvarlig for torturen.

Udtalelser afgivet under tortur er med andre ord uden no-

gen som helst bevisværdi.

8. Der er derimod ikke regler om tilsvarende begrænsninger i politiets – herunder PET's – anvendelse af oplysninger som led i deres efterforskningsarbejde.

Men politiet skal selvfølgelig overholde kravet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 om forbud mod tortur mv.

Det betyder bl.a., at dansk politi – herunder PET – selvfølgelig ikke under afhøring må anvende metoder i strid med artikel 3.

Og politiet må naturligvis heller ikke opfordre til eller anmode andre – herunder udenlandske samarbejdspartnere – om at udøve tortur for at fremskaffe oplysninger til brug for dansk politi.

Bestemmelsen i Menneskerettighedskonventionens artikel

3 er efter Justitsministeriets opfattelse ikke til hinder for, at dansk politi under efterforskning af en forbrydelse kan anvende oplysninger, som der er mistanke om, at andre landes myndigheder muligvis kan have fremskaffet ved anvendelse af handlinger i strid med artikel 3.

Som et eksempel på problemstillingen har min forgænger tidligere nævnt den situation, at politiet får et tip fra en udenlandsk samarbejdspartner om, at bestemte personer i Danmark indgår i en terrorcelle, der planlægger en terrorhandling.

Selv om politiet har en mistanke om, at oplysningerne muligvis kan være fremkommet ved tortur, skal politiet i et sådant tilfælde jo ikke bare sidde med armene over kors – men tværtimod både kan og skal forsøge at undersøge sagen nærmere og i givet fald forsøge at forhindre terrorhandlingen.

Det går jeg ud fra, at vi alle kan blive enige om.

Det siger sig selv, at hvis dansk politi har mistanke om, at sådanne informationer er fremkommet ved tortur, skal politiet agere med skepsis. Men politiet vil naturligvis omvendt ikke være forhindret i at forsøge at afklare, om der rent faktisk er noget om sagen.

Men dét forhold, at politiet efter dansk og international ret altså ikke er afskåret fra at gøre brug af oplysninger, der eventuelt kan være fremkommet ved andres brug af tortur, indebærer naturligvis absolut ingen form for accept af eller tilslutning til tortur begået af myndigheder i andre lande.

Det vil jeg gerne slå helt fast.

9. Jeg vil samtidig gerne understrege, at det er Justitsministeriets opfattelse, at det er nærliggende at antage, at det vil blive anset for at være i strid med artikel 5 om ret til frihed og sikkerhed henholdsvis artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv i Den Europæiske Menneskeret-

tighedskonvention, hvis der som grundlag for en domstols afgørelse om varetægtsfængsling henholdsvis om f.eks. ransagning eller indgreb i meddelelshemmeligheden fremlægges udtalelser, om hvilke det er fastslået, at de er afgivet som følge af tortur.

Det samme må antages at gælde med hensyn til grundlaget for administrative afgørelser om udvisning.

10. Om den nærmere tilrettelæggelse af PET's samarbejde med udenlandske efterretningstjenester har tjenesten oplyst, at samarbejdet tager sigte på, at udenlandske efterretningstjenester løbende videregiver oplysninger om mistænkelige personer eller hændelser, der kan have betydning for Danmarks sikkerhed.

Når PET modtager oplysninger fra en udenlandsk efterretningstjeneste, gennemfører tjenesten efter omstændighederne en nærmere undersøgelse for at kunne vurdere troværdigheden af oplysningerne.

Oplysningerne vil i den forbindelse blive sammenholdt med den viden, som PET allerede måtte være i besiddelse af, eller som efterretningstjenesten kan tilvejebringe ved andre undersøgelser. Det vil også kunne være relevant at søge oplysningerne yderligere belyst gennem henvendelser til andre af tjenestens samarbejdspartnere.

Derudover vil PET ofte have anledning til at rette fornyet henvendelse til den udenlandske efterretningstjeneste, som har videregivet oplysningerne, med henblik på at få oplysningerne yderligere præciseret – herunder for at søge klarlagt, hvordan oplysningerne er tilvejebragt.

PET har samtidig påpeget, at efterretningstjenester af hensyn til bl.a. kildebeskyttelsen sædvanligvis er meget tilbageholdende med at udtale sig om, hvordan oplysninger er tilvejebragt. Et udtrykkeligt spørgsmål om, hvorvidt oplysningerne eventuelt kan være fremkommet under anvendelse af tortur, kan derfor ikke forventes besvaret.

PET har således oplyst, at det ved udveksling af oplysninger mellem efterretningstjenester som altovervejende hovedregel ikke fremgår, hvordan oplysningerne er tilvejebragt.

11. Som jeg var inde på indledningsvis, gør terrortruslen i disse år det mere nødvendigt end nogensinde – også for den danske efterretningstjeneste – at arbejde tæt sammen med andre landes efterretningstjenester.

Det gælder også lande, som PET ikke tidligere har samarbejdet med.

Men PET er som sagt meget opmærksom på, at dette samarbejde stiller nogle særlige krav til efterretningstjenesten.

Og jeg har fuld tillid til, at PET's samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere sker på en retssikkerhedsmæssigt fuldt betryggende måde.

[En fare for statens sikkerhed?]

12. Som nævnt indledningsvis, kan jeg af principielle grunde ikke komme med nærmere oplysninger vedrørende den konkrete sag, som der henvises til.

Jeg kan derfor ikke besvare spørgsmålet om, hvorfor den pågældende person vurderes at måtte anses for en fare for statens sikkerhed.

Men jeg kan mere generelt oplyse, hvilke beskyttelsesinteresser der kan anlægges ved vurderingen i medfør af udlændingelovens § 45 b af, om en udlænding må anses for en fare for landets sikkerhed i forstand.

Hensynet til statens sikkerhed omfatter i denne forbindelse især de interesser, der værnes af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.

Men det fremgår af forarbejderne til udlændingeloven, at også andre interesser af stor samfundsmæssig betydning kan tages i betragtning ved vurderingen af, om en udlænding må anses for en fare efter udlændingelovens § 45 b.

Vurderingen af, om en udlænding må anses en fare for landets sikkerhed, foretages således som et samlet skøn over den viden, der foreligger om den pågældende, set i forhold til disse beskyttelsesinteresser.

Som bekendt fremsatte integrationsministeren i øvrigt i forgårs et nyt lovforslag netop om behandlingen af sager om administrativ udvisning af udlændinge, der må anses for en fare for statens sikkerhed.

[Afslutning]

13. Afslutningsvis vil jeg endnu en gang understrege, at regeringen naturligvis tager helt utvetydig afstand fra enhver form for tortur.

Derfor er det også indlysende, at regeringen hele tiden er og skal være fuldt ud opmærksom på, at Danmark overholder de internationale forpligtelser i den henseende – herunder forbuddet mod brug af tortur i Menneskerettighedskonventionens artikel 3.

Og som jeg har understreget flere gange, så foregår PET's samarbejde med fremmede efterretningstjenester naturligvis i overensstemmelse med dansk og international ret.

TAK